

Raadsinformatiebrief¹

Onderwerp	Herinrichting Dam
Portefeuillehouder	W. Breunese
Portefeuille	Openbare ruimte

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Het project herinrichting Dam is ongeveer gestart in 2016 waarna sinds die tijd vele pogingen zijn gedaan om te komen tot overeenstemming over een ontwerp voor het gebied. Uiteindelijk mondde dit in 2023 uit tot een bestuurlijke opdracht om te komen tot een integraal ontwerp en aanpak voor het gebied. Het aanstellen van landschapsarchitect MTD volgde hierop met de opdracht om gezamenlijk met belanghebbenden te komen tot een integraal ontwerp waarbij niet alleen naar de Dam werd gekeken, maar naar het gebied. De huidige situatie wordt daarbij als uitgangspunt genomen inclusief overkappingen en terrasschermen. De aanpak moet leiden tot een verbetering van de uitstraling, de veiligheid en overige knelpunten in het gebied.

Het gebied beslaat de omvang van het Dam plein en de omliggende (aanloop)straten zoals aangegeven op bijgevoegde kaart van het plangebied (bijlage I). Dit is het gebied waarop het Voorlopig Ontwerp (VO) betrekking heeft. Voorts zijn er (concept-) sfeerimpressies bijgevoegd om een indruk te geven hoe het gebied er na herinrichting uit zou kunnen komen te zien (bijlage II).

Met betrekking tot bijgevoegde kaart van het plangebied (concept) heeft nog geen bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden en kunnen er om die reden geen rechten aan worden ontleend. Dit geldt ook voor de sfeerimpressies.

Toelichting

De herinrichting van het gebied is al vele jaren onderwerp van gesprek. Er ligt nu een concept van een VO waarin de mogelijkheden zijn uitgewerkt door architectenbureau MTD en waarin zoveel mogelijk rekening is gehouden met de inbreng vanuit de participatie met alle stakeholders in het gebied. Daarbij zijn diverse onderzoeken gedaan naar de haalbaarheid en de ondergrond om te komen tot een voorontwerp en een raming van het benodigde budget voor de herinrichting.

Dat VO vormt de basis voor een revitalisering van het gebied dat vele horecazaken kent en wordt als openbaar gebied en entree als de kern van Zaandam beschouwd. Dit gebied wordt ook wel de 'huiskamer van de stad' genoemd. Het voorliggende, integrale VO biedt oplossingen voor zowel de leefbaarheid, veiligheid als uitstraling van het gebied en geeft eigenaren en ontwikkelaars houvast voor renovatie van hun panden. Bij de integrale aanpak wordt ook rekening gehouden met de verschillende opgaven binnen Zaanstad waaronder vergroening, vernatting en het meer klimaatbestendig maken van de openbare ruimte. Deze opgaven versterken de kwaliteit en aantrekkelijkheid van dit gebied. Voor de herinrichting van de Dam zijn in 2023 diverse ruimtelijke uitgangspunten opgesteld en tevens met de gemeenteraad gedeeld via een raadsinformatiebrief (7538863). Het gebied moet daarmee breed toegankelijk zijn en aansluiten op het diverse gebruik en zoveel als mogelijk rekening houdend met ieders wensen. Voor uitgebreide informatie hierover wordt naar deze raadsinformatiebrief verwezen.

¹Op deze raadsinformatiebrief volgt geen actie van de Agendacommissie. Wanneer u een onderwerp hieruit wilt bespreken dan kunt u dit doen door een raadsinstrument in te zetten. Bijvoorbeeld een rondvraag (primair gericht aan het college van B&W of een agenda-initiatief (primair gericht aan de collega fracties)). Vermeld altijd in het raadsinstrument: wat u wilt bespreken inclusief een korte concrete toelichting.

Het VO wordt nu nader uitgewerkt om het verder te specificeren. Dit VO zal vervolgens met alle belanghebbenden besproken worden alvorens het wordt uitgewerkt naar een Definitief Ontwerp (DO).

Het afronden van het DO staat gepland voor het 4^e kwartaal 2025. Zodra dit DO er is kan de uitwerking daarvan naar bestek en tekeningen plaatsvinden. Dit zal ca. 3 maanden nodig hebben waarbij ook de aanbesteding wordt voorbereid en opgestart. De aanbesteding zelf zal een nationaal openbare aanbesteding zijn en die neemt minimaal 2½ (45 kalenderdagen) maand in beslag. Dit resulteert qua planning dat er in het voorjaar 2026 begonnen kan worden met de aanbesteding. Uitvoering zal dan op zijn vroegst in het najaar van 2026 plaats kunnen vinden.

Daarnaast liggen er onder de huidige en nieuwe terrassen nutsvoorzieningen zoals elektra-water- en gasleidingen. Deze moeten mogelijk eerst verlegd worden voordat wij de herinrichting kunnen uitvoeren. Er is reeds een eerste overleg met de nutspartijen geweest en deze hebben aangegeven niet op de huidige locatie te willen blijven liggen als hier weer terrassen terug komen. Voor het technisch ontwerp van het nieuwe net hebben de nutspartijen na opdracht en aanwijzing van het nieuwe tracé ongeveer 9 maanden voorbereidingstijd nodig. Deze periode gaat pas starten zodra er formeel opdracht (VTA) vanuit de gemeente is gegeven wat na het DO kan.

Samengevat zal de uitvoering van zowel de werkzaamheden van de nutspartijen als onze civiele en groene werkzaamheden moeten plaatsvinden buiten het terrasseizoen en in overleg met de horecaondernemers worden uitgevoerd. Dit zal dan op zijn vroegst na het terrasseizoen 2026 zijn. Om zo efficiënt mogelijk te werken moeten de nutspartijen eerst hun werkzaamheden uitvoeren voordat de civiele en groene werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden. Deze kunnen wel deels gezamenlijk worden uitgevoerd. Dit vraagt om een nadere uitwerking die met de voorbereiding van de werkzaamheden wordt afgestemd. Zie hiervoor ook de planning.

Participatie

Het DO voor herinrichting van de Dam moet een resultaat zijn van een zorgvuldig doorlopen participatieproces met alle relevante stakeholders. Streven is om een gedragen plan ter besluitvorming voor te leggen. De huidige situatie wordt daarbij als uitgangspunt genomen inclusief overkappingen en terrasschermen. Hiermee wordt een plan bedoeld, waarin zoveel mogelijk belangen van verschillende stakeholders elkaar kunnen vinden. In dat kader zal, alvorens het DO wordt opgemaakt, het VO nog aan de stakeholders worden voorgelegd voor een reactie. Die reacties zullen worden betrokken bij het DO.

Planning (indicatief)

Onderwerp	Periode
Behandeling VO in staf wethouder	Q3 2025
Participatie met stakeholders	Q4 2025
Behandeling DO in staf wethouder	Q4 2025
Uitwerking bestek en tekeningen	Q1 2026
Aanbesteding en gunning herinrichting	Q2 2026
Uitvoering herinrichting Dam	Eind Q3 2026 (in afstemming met nutspartijen en belanghebbenden)

Financiële consequenties

Met betrekking tot de reserveringen van het Meerjareninvesteringsplan is uw raad op 12 juni jl. in het kader van de voorjaarsnota akkoord gegaan met het opnemen van een extra reservering voor Herinrichting Damgebied (€ 3,934 mln.) Daarnaast was er reeds € 0,7 mln. opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Zodra het DO nader is uitgewerkt is daarmee

de raming ook concreter. Hierbij zal dan eveneens een kredietbesluit worden voorgelegd om de projectkosten te kunnen dekken.

Naast de mogelijkheden in de gebieden zijn er in verschillende deelgebieden van dit project opties benoemd om de verblijfskwaliteit te verbeteren. Deze opties worden meegenomen in de uitwerking van het VO, zodat de aantrekkelijkheid van het gebied voor gebruikers en bezoekers wordt vergroot. Te denken valt daarbij aan 'bedriegertjes' op het plein, een betere inbedding van de sokkel van het Czaar Peter beeld, de aanleg van een verzinkbaar openbaar toilet en extra afvalcontainers.

Juridische consequenties

Er zijn geen juridische consequenties verbonden aan deze informatiebrief. Wel zal er parallel aan de herinrichting van de Dam een traject gaan lopen voor bouwwerken die zonder vergunning zijn gerealiseerd, zoals terrasschermen en -overkappingen. De huidige situatie wordt daarbij als uitgangspunt genomen inclusief overkappingen en terrasschermen. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden welke van deze bouwwerken wel of niet vergunningplichtig zijn. Nader onderzocht zal worden in hoeverre deze bouwwerken kunnen worden gelegaliseerd.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

n.v.t

Aanpak/uitvoering

Belanghebbenden worden over bovengenoemde informatie geïnformeerd middels een mailing. Daarnaast worden zij na in het derde kwartaal van 2025 uitgenodigd voor een sessie richting het opmaken van het DO. Bij een definitief ontwerp worden de plannen ook via de gemeentelijke communicatiekanalen bekendgemaakt.

Betreft

Actieve informatievoorziening.

Bijgaande stukken

- Bijlage I Concept voorlopig ontwerp Herinrichting Dam 9524104
- Bijlage II Concept sfeerimpressies Herinrichting Dam 9524104

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zaanstad,

drs. J. Hamming, burgemeester

drs. G. Blom, gemeentesecretaris
namens deze,

L. Graaff, concerndirecteur

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening